

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2008

Підготовлено старшим викладачем кафедри української мови та літератури *Н. І. Дорофєєвою* і професором кафедри філософії *О. В. Пустовітом*

Затверджено на засіданні кафедри філософії (протокол № 7 від 19.04.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Дорофєєва Н. І., Пустовіт О. В. Навчальна програма дисципліни “Українська та зарубіжна культура” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2008. – 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Українська та зарубіжна культура”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Українська та зарубіжна культура” в системі гуманітарних і суспільних наук вищих навчальних закладів посідає особливе місце; завдяки їй вивченню студенти отримують цілісне уявлення про культурно-історичні надбання людства загалом та українського етносу зокрема.

У курсі на конкретному матеріалі обґрунтовується система культурних цінностей, простежуються чинники, що забезпечують процес розвитку певних матеріальних і духовних надбань. Ознайомлення з різними культурно-історичними типами культур допомагає простежити, як усі попередні культурні досягнення трансформуються в сучасну культуру, забезпечують її різноманітність.

Завдання курсу полягає у з'ясуванні основних чинників, що формують, визначають і трансформують цілісні епохальні утворення — культурно-історичні типи, в розкритті особливостей культурних епох, їх істотних ознак на трьох рівнях узагальнення культурно-історичного процесу — світовому, європейському, національному. Багато уваги в курсі приділяється вивченню особливостей української культури, розгляду її в контексті світової (насамперед європейської) культури.

Вивчення історії культури конкретних епох, регіонів, специфіки їх структурних елементів, а також висвітлення понять теорії культури, проблем етносу, мови, інтерпретації термінів, процесу розвитку наукової та художньої культури дають змогу з'ясувати і виявити певні загальні тенденції формування культури. Формування знання і сприйняття культури як соціальної пам'яті людства сприяє глибшому розумінню студентами історичної ролі, місця і специфіки сучасної української культури.

Вивчення процесів, які відбувалися в українській і зарубіжній культурі впродовж історичного часу, має надзвичайно важливе значення для формування у студентів наукового світогляду, високих моральних якостей, підвищення загальнокультурного рівня, освоєння національних і загальнолюдських цінностей.

Програма побудована за історико-хронологічним принципом і охоплює найсуттєвіші явища української та зарубіжної культури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	Змістовий модуль I. Вступ до курсу. Предмет і завдання курсу Культура як суспільно-історичне явище та її соціальні функції
2	Культура первісного суспільства
3	Змістовий модуль II. Зарубіжна культура Культура Стародавнього Єгипту
4	Давня культура Близького Сходу
5	Давня культура країн Далекого Сходу
6	Антична культура
7	Візантійська культура та культура Середньовіччя
8	Культура доби Відродження
9	Західноєвропейська культура XVII–XVIII ст.
10	Культура XIX ст.
11	Світова культура XX ст.
12	Змістовий модуль III. Українська культура Українська культура та основні етапи її розвитку. Стародавня культура східних слов'ян
13	Культура Київської Русі
14	Культурні процеси напередодні та в добу козаччини
15	Нові процеси в культурному житті України XVII–XVIII ст.
16	Українська культура XIX ст.
17	Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури

1	2
18	Національно-культурне піднесення в Україні у 20-х роках ХХ ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років
19	Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80-х років ХХ ст.
20	Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“УКРАЇНЬСКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА”

Змістовий модуль І. Вступ до курсу. Предмет і завдання курсу

Тема 1. Культура як суспільно-історичне явище та її соціальні функції

Поняття про суб'єкт культури та різні концепції культуротворення (Л. Морган, О. Шпенглер, А. Тойнбі, Г. Маркузе та ін.). Розробка феномена культури у працях українських мислителів і митців (Г. Сковорода, М. Костомаров, І. Франко та ін.). Місце культури у структурі людської життєдіяльності. Матеріальна і духовна культури, їх історична єдність та відносна самостійність. Своєрідність розвитку культури різних народів. Поняття загальнолюдського в культурі. Світова, регіональна та національна культури. Культура і суспільне життя. Поняття про антикультуру і субкультуру. Культура і природне середовище. Взаємодія природи і культури на різних етапах історії суспільства. Місце і функції духовної культури в суспільстві. Пізнавальна, інформаційна, комунікативна, виховна функції культури. Мова як засіб спілкування. Міжособистісна та масова комунікації. Культура спілкування. Функція регулювання соціальної практики і відносин між людьми. Система фізичної культури людини, місце мистецтва в її житті, значення екологічних знань. Джерела вивчення культури.

Література [6; 35; 78; 79; 90; 95; 114]

Тема 2. Культура первісного суспільства

Періодизація культури первісного суспільства: загальна (історична), археологічна, антропологічна. Виокремлення з тваринного світу і становлення людини сучасного антропологічного типу. Викопні стародавні люди: пітекантропи, неандертальці, кроманьйонці, синантропи та ін. Культура збирачів і мисливців. Трудова діяльність і знаряддя праці первісних людей. Перехід до землеробства і скотарства. Особливості первісної культури, її синкретичний характер. Відмінність між табу і сучасними регуляторами поведінки людей. Світосприйняття первісної людини і розвиток її релігійних уявлень (анімізм, тотемізм, фетишизм). Магія та шаманізм як культурні явища. Форми первісного мистецтва. Петрогліфи та орнаментально-декоративне мистецтво. Кам'яні культові архітектурні споруди — мегаліти (менгіри, дольмени, кромлехи). Стоунхендж як пам'ятка мегалітичної культури. Розвиток писемності від піктографії до ідеографічного письма. Формування мов. Міфологічні уявлення і пам'ятки мистецтва первісного суспільства.

Література [3; 90; 114; 118; 130; 135]

Змістовий модуль II. Зарубіжна культура

Тема 3. Культура Стародавнього Єгипту

Давні писемні пам'ятки, повідомлення про Єгипет у працях античних авторів, археологічні знахідки. Землеробська культура, соціальна, культурна диференціація суспільства, державність і писемність у Єгипті. Культуротворча роль писемності. Особливості світосприйняття єгиптян: релігія, магія, міфологія, загробний культ. Будівництво гробниць і пірамід. Реформа Ехнатона. Ідеал людини. Повсякденне життя та спосіб життя єгиптян за часів великих фараонів. Наукова думка: медицина, математика, астрономія тощо. Переписувачі й осередки духовного життя. Естетичні уявлення стародавніх єгиптян. Архітектурний образ храму і піраміди як втілення ідеї вищої влади. Скульптура та живопис. Будівництво міст, храмів та мистецтво скульптури за часів правління Рамзеса II. Найвизначніші культурні пам'ятки та знахідки. Значення культури Стародавнього Єгипту для розвитку світової культури.

Література [2; 6; 11; 74; 86; 119; 149; 150; 154]

Тема 4. Давня культура Близького Сходу

Культура Месопотамії

Своєрідність месопотамської культури: космос як держава. Принципи добродійного життя в Шумері та Вавилоні. Перші у світі правові кодекси. Закони Хаммурапі. Релігійна система та її зв'язок з культурою. Характер повсякденного життя та його естетизація, філософія життя і смерті. Система освіти, клинопис, своєрідність мистецтва. Цінності та норми життя шумерів. Повчання Ахікара. Передвістя елементів Біблії у міфології. Поема про Гільгамеша. Архітектура палаців і храмів (зиккурати). Найвизначніші культурні пам'ятки (Вавилонська вежа, сади Семіраміди та ін.).

Культура Стародавнього Ірану

Культура Стародавнього Ірану у світлі археологічних досліджень (Елам, Мідія, Персія). Сфера права. Зв'язок світогляду зі структурою влади. Ахеменідський стиль в архітектурі, найвизначніші пам'ятки (мавзолей Кіра II, скельна гробниця Дарія I, палацові архітектурні комплекси у Пасаргаді та Персеполі). Релігія давніх іранців. Зороастризм, сутність вчення. Священна книга "Авеста". Мораль, звичаї та повсякденне життя прадавніх персів. Культурні контакти давніх персів із сусідніми державами. Значення культури Стародавнього Ірану.

Арабо-ісламська культурна традиція

Іслам як культурний феномен, його зародження і еволюція. Коран — священна книга мусульман. Ідеал людини в ісламській традиції. Характер повсякденного життя арабів-мусульман. Іслам як спосіб життя. Своєрідність системи наукових знань (природознавство, медицина). Взаємопроникнення філософії і релігії. Ісламський спосіб мислення. Цінності й норми буття арабів. Особливості мистецтва (арабески, поезія тощо). Роль арабо-ісламської традиції в культурному поступі людства.

Література [12; 41; 42; 50; 98; 112; 118; 119]

Тема 5. Давня культура країн Далекого Сходу

Культура Індії

Своєрідність індійської культури. Різноманітність релігійних систем (індуїзм, джайнізм, буддизм, іслам) та їх місце у системі ін-

дійської культури. Релігія Вед (брахманізм). Веди як найдавніша пам'ятка писемної культури, їх складові. Основний зміст буддизму та його вплив на філософські системи. Світові досягнення індійської науки. Своєрідність індійського мистецтва та його зв'язок із способом життя. Скельні храми Аджанти та Еллори. Ідеал людини в індійській культурі. Вплив буддизму та культури Індії на формування культур Китаю, Японії.

Культура Китаю

Унікальність китайської культури: ритуал та етика в традиціях народу. Релігійно-філософські вчення: конфуціанство, моїзм, легізм, даосизм, буддизм. Вплив буддизму на спосіб життя й цінності китайців. Китайська соціальна утопія. Своєрідність китайського мистецтва: триєдність каліграфії, поезії та живопису. Ідеал людини. Великі наукові відкриття, винаходи та їх вплив на світову культуру.

Культура Японії

Японська культура як синтез стародавніх східних культур (поєднання індійської та китайської моделей культури і створення власної технології культуротворення). Зв'язок релігії та політики. Вплив синтоїзму на вчення дзенбуддизму. Ідеал людини в японській культурі та його історична трансформація. Самурайська культура. Епоха законів і виникнення сучасної держави. Естетична своєрідність японського менталітету і його вираження в синкретизмі та природовідповідності японського мистецтва (театри Но та Кабукі, чайна церемонія, живопис, ікебана, бойові мистецтва тощо).

Література [30; 53; 85; 90; 114; 136]

Тема 6. Антична культура

Культура Стародавньої Греції

Поняття “античний світ”. Характерні риси давньогрецької культури. Основні етапи її розвитку та їх особливості. Традиції крито-мікенської культури. Специфіка світорозуміння у людей ранньокласового суспільства. Проблема переходу від хаосу до гармонії. Давньогрецький поліс: політика, правопорядок і закони. Ідеал людини. Міфологія і пантеон богів грецького Олімпу. Поеми Гомера. Видатні грецькі філософи (Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель та ін.). Архітектура та скульптура (Лісіпп, Фідій, Пракситель та ін.).

Грецький театр (Есхіл, Софокл, Еврипід, Аристофан). Повсякденне життя в Афінах. Олімпійські ігри. Світове значення спадщини давніх греків.

Культура Стародавнього Риму

Спадкоємність та самобутність давньоримської культури. Еволюція від полісу до імперії, від громадянина до підданого. Релігійна еволюція від язичництва до християнства. Римське право і його світове значення. Своєрідність світогляду римлян. Переворот у римській культурі під впливом грецької традиції. Філософія і юриспруденція в житті римлян. Римське мистецтво. Римська архітектура та будівельна техніка, скульптурний портрет. Розквіт мистецтва в “золоту добу” Октавіана Августа (Горацій, Овідій, Вергілій та ін.). Відлуння античності в культурному житті Європи.

Література [32; 84; 90; 95; 108; 118; 150; 154]

Тема 7. Візантійська культура та культура Середньовіччя

Загальні особливості візантійської культури та етапи її розвитку. Народження нової ідеології: від язичництва до християнства. Наслідки релігійно-світоглядного перевороту і культура. Взаємовідносини християнської церкви і держави. Система християнського богослов'я (Іоанн Дамаскін, Василь Кесарійський, Іоанн Златоуст та ін.). Енциклопедія Михаїла Пселла. Культурні взаємозв'язки Заходу і Сходу. Розквіт культури в XI–XII ст.: формування нового естетичного світосприйняття, нової системи цінностей, способу життя. Ідеал людини-християнина. Храмове мистецтво та іконопис (храм св. Софії в Константинополі). Вплив Візантії на культуру Київської Русі та країн середньовічної Європи.

Загальна характеристика доби Середньовіччя як етапу розвитку світової культури. Середньовіччя на Заході і Сході. Поєднання античної і варварської культур, ідей християнства та язичництва в країнах Західної Європи. Основоположники християнської філософської думки Августин Блаженний та Фома Аквінський. Теоцентризм, символізм і містицизм середньовічного мислення. Католицизм і папство. Інквізиція. Літургія і карнавал. Середньовічний спосіб життя, система норм і цінностей. Клерикальна література.

Монастирі, середньовічні школи й університети. “Сім вільних мистецтв”. Західноєвропейська наука. Започаткування природничих

наук. Алхімія. Система мистецтв. Романський і готичний стилі. Героїчний народний епос. Хроніки. Лицарство, його естетичний ідеал. Куртуазна література.

Розквіт культури Близького Сходу в середні віки (Рудакі, Фірдоусі, Омар Хайям, Авіценна та ін.).

Література [1; 5; 44; 46; 55; 56; 65; 68; 88; 89; 93; 105; 137; 154]

Тема 8. Культура доби Відродження

Відродження як новий етап у розвитку європейської культури. Передумови його формування. Ренесансна культура як цілісне явище, її характер. Основні періоди італійського Ренесансу. Відродження античності й утвердження ідеології гуманізму. Ідеал людини. Гуманістичні ідеї у творах Данте, Петрарки, Дж. Боккаччо. Визначні наукові відкриття у різних сферах знань. Титани Високого Відродження (Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело). “Золоте століття” іспанського живопису (Ель Греко, Дієго Веласкес).

Північне Відродження. Найвизначніші митці: М. де Сервантес, Ф. Рабле, В. Шекспір та ін. Видатний мислитель-гуманіст Еразм Роттердамський. Майстри живопису Північної Європи: Х. Босх, А. Дюпер, Ж. Фуке та ін.

Література [9; 14–16; 29; 46; 54; 87; 94; 118]

Тема 9. Західноєвропейська культура XVII–XVIII ст.

Реформація і контрреформація та їх вплив на культуру Європи. Протестантизм і формування особистості нового типу. Основні напрями Реформації, найвизначніші ідеологи (М. Лютер, У. Цвінглі, Ж. Кальвін, Т. Мюнцер). Розвиток природознавства та інших наук. Роль географічних відкриттів. Геліоцентрична система М. Коперніка. Ідеї Дж. Бруно. Зародження світогляду і стилю бароко, його характерні ознаки. Голландський і фламандський живопис XVII ст. (Рембрандт, Рубенс).

Французький абсолютизм, доба Людовіка XIV. Класицизм у культурі XVII ст. Його теоретичні засади (“Мистецтво поетичне” Н. Буало). Ж. Расін, П. Корнель, Мольєр як найяскравіші драматурги-класицисти. Синтез архітектури й садово-паркового мистецтва (Версаль).

Культ розуму. Рационалістична картина світу і людини в ідеології Просвітництва. Поширення наукових знань. Французька “Енциклопедія” та її укладачі: Д. Дідро, Ж. Д’Аламбер, Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Ш. Монтеск’є, П. Гольбах та ін. Рух Просвітництва в інших країнах (Дж. Свіфт, Д. Дефо, Г. Філдінг, Г. Лессінг, Й. Гете та ін.). Сентименталізм у художній літературі XVIII ст.

Стиль рококо: живопис А. Ватто, Ф. Буше. Італійське мистецтво XVIII ст. Драматургія К. Гольдони та Г. Гоцці. Міський архітектурний пейзаж (Дж. Каналетто, Ф. Гварді).

Література [39; 74; 90; 94; 110; 113; 133; 154]

Тема 10. Культура XIX ст.

Наукові і технічні досягнення. Класична німецька філософія (Й. Фіхте, І. Кант, Г. Гегель). Поява і поширення романтизму як нового типу свідомості, ідеології, мистецької системи: в Німеччині – йенські та гейдельберзькі романтики Новаліс, Ф. Шлегель, Е. Гофман, Ф. Шуберт; в Англії – поети “озерної школи” Дж. Кітс, В. Вордсворт, Дж. Байрон, В. Скотт, В. Тернер; у Франції – В. Гюго, Жорж Санд, Е. Делакруа, Т. Жеріко та ін. Романтична опера (Д. Верді, Ш. Гуно, В. Белліні, Г. Доницетті).

Утвердження реалізму в різних видах мистецтва: в літературі (Стендаль, О. де Бальзак, Ч. Діккенс, Л. Толстой, Ф. Достоевський та ін.); у живописі (Ж. Мілле, Г. Курбе) та ін. Позитивізм і прагматизм. Філософські ідеї А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, А. Бергсона, О. Конта. Декаданс. Натуралізм та модернізм. Імпресіонізм та символізм. Особливості стилю “модерн” у живописі та в архітектурі (І. Врубель, А. Бенуа, К. Сомов, А. Гауді). Неоромантизм у літературі і театральному мистецтві (К. Гамсун, Г. Гауптман, Дж. Кіплінг та ін.).

Література [24; 58; 64; 93; 99; 152; 154]

Тема 11. Світова культура XX ст.

Особливості розвитку культури у XX ст. Вплив глобальних потрясінь (війни, революції) на культуру. Ірраціональні тенденції в духовному житті, філософії та мистецтві. Розвиток науки і техніки. Вплив НТР на культуру. Становлення кіномистецтва. Модернізм XX ст. Новітні стилі в мистецтві: абстракціонізм, кубізм, футуризм, дадаїзм, експресіонізм, сюрреалізм. Художні здобутки XX ст. в образо-

творчому мистецтві (К. Малевич, В. Кандінський, С. Далі та ін.), у літературі (Е. Ремарк, Е. Хемінгуей, А. Камю, Г. Маркес та ін.), драматургії (М. Метерлінк, Б. Шоу, Б. Брехт та ін.). Художня культура другої половини ХХ ст. Постмодернізм (Дж. Апдайк, Р. Мерль, Кріш, Ф. Дюрренматт, Зюскінд та ін.). Реалістичне мистецтво. Масова та елітарна культура. Молодіжна субкультура. Загальносвітові проблеми: екологія, демографія, політика.

Література [19; 57; 62; 76; 81; 89; 92; 96; 151; 154]

Змістовий модуль III. Українська культура

Тема 12. Українська культура та основні етапи її розвитку. Стародавня культура східних слов'ян

Українська культура як цілісна система. Найдавніші культури на теренах України. Стародавня культура східних слов'ян.

Побут, звичаї, релігійні вірування. Виникнення мистецтва. Основні етапи розвитку старослов'янської культури. Міфологія східно-слов'янських племен. Мистецькі набутки слов'ян. Особливості писемності. “Велесова книга”. Античні історики про слов'ян та їх культуру.

Література [3; 4; 13; 25; 28; 77; 81; 99; 100; 116; 118; 120]

Тема 13. Культура Київської Русі

Культура Київської Русі. Становлення і розвиток її державності. Розвиток міст. Прийняття християнства. Церква та її роль у культурному житті Київської Русі. Монастирі. Освіта. Кирило та Мефодій. Школи. Бібліотеки. Книжкова справа. Найдавніші літописи. Культова та палацова архітектура. Софіївський собор, Десятинна церква тощо. Фрески та мозаїка. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури. Пам'ятки літератури (“Повчання” Володимира Мономаха, “Слово о полку Ігоревім” та ін.). Ткацтво, килимарство та вишивка. Вплив Київської Русі на розвиток культури сусідніх країн.

Література [4; 7; 8; 23; 25; 31; 33; 52; 77; 103; 138]

Тема 14. Культурні процеси напередодні та в добу козаччини

Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Поширення освіти серед населення. Перші слов'янські книгодрукарі

(Ш. Фіоль, Вукович, Ф. Скорина). Іван Федоров — український першодрукар (“Апостол”, Острозька Біблія та ін.). Церковно-літературні твори. Пересопницьке Євангеліє. Короткий Київський літопис. Розвиток науки, видання букварів, граматики. Братства та братські школи. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Народні думи, історичні пісні. Кобзарство. Розвиток театру і драматургії.

Література [21; 23; 45; 47; 50; 60; 61; 103; 126; 139]

Тема 15. Нові процеси в культурному житті України XVII–XVIII ст.

Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Діяльність митрополита Петра Могили. Українське бароко, його національна специфіка. Ораторсько-проповідницька проза, мемуарно-історичні твори, козацькі літописи Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка. Народні думи та пісні про визвольну війну. Розвиток барокової поезії, церковної музики. Поширення хорового (партесно-хорального) співу. Бароко в живописі (М. Петрахнович, І. Руткович), розвиток парсунного портрета та гравюри. Особливості та пам'ятки барокової архітектури. Відновлення архітектурних пам'яток з бароковими доповненнями. Культурологічна та просвітницька діяльність Івана Мазепи.

Культурно-мистецькі процеси в Україні XVIII ст. Поява творів світського характеру в літературі та театральному репертуарі. Палацова архітектура. Розвиток освіти. Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад, центр науки і культури. Створення колегій. Григорій Сковорода як просвітитель, філософ і поет. Архітектура й образотворче мистецтво (І. Григорович-Барський, Б. Меретин та ін.). Садово-паркове та ужитково-декоративне мистецтво.

Вплив української культури на розвиток культурних процесів у Росії (С. Полоцький, С. Яворський, Ф. Прокопович та ін.).

Література [20; 47; 67; 77; 97; 111; 120; 146; 147]

Тема 16. Українська культура XIX ст.

Просвітительські ідеї в культурі України. Розвиток історичної науки та фольклорні дослідження. “Історія русів”. Поширення освіти, відкриття шкіл, народних училищ. Розвиток науки та філософської

думки. Зв'язок народного та професійного мистецтва. Формування української класичної літератури; І. Котляревський і Т. Шевченко як її фундатори. Роль Харківського та Київського університетів. Кирило-Мефодіївське товариство. Діяльність М. Костомарова та П. Куліша. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики.

Декоративно-прикладне та ужиткове мистецтво. Три центри українського образотворчого мистецтва: Київ, Харків, Одеса. Розвиток мистецьких шкіл.

Вплив складних політичних умов у другій половині XIX ст. на розвиток української культури: заборона українського книгодрукування, переслідування української інтелігенції тощо. Заснування у Львові культурно-освітніх товариств ("Просвіта", "Товариство ім. Т. Шевченка"), українських видавничих спілок.

Харківський, Київський, Новоросійський університети як наукові центри.

Література [18; 31; 34; 71; 77; 124; 138; 145]

Тема 17. Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури

Традиції та новації в українській культурі. Українська культура в європейському та світовому соціокультурному контексті. Криза просвітительського гуманізму та новітня ідеологія української державності. Українське мистецтво — формотворчий чинник української нації. Розвиток драматургії і театрального мистецтва. Театр корифеїв. Видатні актори М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський та ін.

Загальна характеристика українського образотворчого мистецтва та архітектури, стилі міського та промислового будівництва. Український модерн. Творчість братів Кричевських.

Стильові та жанрові особливості українського живопису. Творчість митців народницького реалізму М. Пимоненка, С. Світлославського, М. Івасюка, С. Васильківського, М. Самокиша, І. Їжакевича, І. Труша. Творчість митців, орієнтованих на новітні європейські напрями (О. Мурашко, М. Бурачек та ін.). Г. Нарбут та його учні. Творчість українських митців — зачинателів нових течій у світовому мистецтві (О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, В. Пальмов, М. Бойчук). Особливості розвитку літератури (І. Франко, П. Грабовський, М. Коцюбинський та ін.). Гуманізм українського неоро-

мантизму (М. Вороний, Леся Українка); своєрідність українського експресіонізму (П. Карманський, В. Стефаник). Український авангард 1900–1910 рр. Групи “Молода Муза” (Б. Лепкий, П. Карманський та ін.), “Українська хата” (М. Вороний, Г. Чупринка та ін.). Футуризм у живописі та поезії (В. Єрмолов, М. Семенко та ін.).

Література [19; 25; 34; 73; 123; 139; 142]

Тема 18. Національно-культурне піднесення в Україні у 20-х роках ХХ ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років

Передумови розвитку культури і мистецтва. Створення Української Академії наук, наукові досягнення В. Вернадського, Д. Багалія, М. Кашенка, О. Фоміна та ін. М. Грушевський, його суспільна і наукова діяльність. Література і театр у нових умовах мистецького життя. Видання журналів (“Музагет”, “Мистецтво”, “Шляхи мистецтва”), збірників та альманахів (“Троно”, “Буяння” та ін.). Створення мистецьких спілок: “Плуг” (С. Пилипенко, А. Головка, П. Панч та ін.), “Гарт” (В. Еллан-Блакитний, В. Сосюра, П. Тичина, М. Хвильовий та ін.) та мистецьких груп: футуристів (“Нова генерація”), неокласиків (М. Зеров, М. Рильський, П. Пилипович, М. Драй-Хмара та ін.), символістів (“Біла студія”), конструктивістів (“Авангард”), пролетарських письменників (ВАПЛІТЕ). Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко), театр “Березіль”, драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард та його доля в 30-ті роки.

Література [23; 31; 40; 72; 75; 83; 134]

Тема 19. Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80-х років ХХ ст.

Наука та освіта, преса і радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час війни. Створення нових вищих навчальних закладів і розширення мережі науково-дослідних установ у повоєнні часи. Розвиток науки та техніки. Проведення акцій, спрямованих проти творчої інтелігенції, вилучення з бібліотек книг українських політичних діячів і письменників. Поява нових творів літератури і драматургії (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, Остап Вишня та ін.). Творчість композиторів Г. Майбороди, С. Людкевича та ін. Особливості архі-

текстури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. Створення закладів професійно-технічного навчання для підготовки робітничих кадрів. “Шістдесятники” у боротьбі за національно-культурне відродження України. Посилення ідеологічного тиску та репресій, “чистка” редакцій газет, журналів, видавництв. Розвиток кіно- і театрального мистецтва (С. Параджанов, К. Муратова, Л. Биков, Н. Ужвій, Д. Гнатюк, Є. Мірошниченко та ін.). Розквіт музично-естрадного мистецтва (В. Івасюк, Н. Яремчук, С. Ротару, В. Зінкевич та ін.). Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування (ма-сові житлові забудови). Традиції українського народного живопису у творах Т. Яблонської та В. Зарецького. Розвиток ужитково-декоративного мистецтва (вироби народних майстрів).

Література [23; 90; 106; 120; 124; 139]

Тема 20. Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі

Культурні процеси в Україні після 1991 р. Основи законодавства про культуру, мови, освіту. Культурно-мистецькі товариства. Розширення сфер діяльності творчих спілок, мистецьких груп. Гуманістична орієнтація суспільства. Зміцнення зв'язків і співробітництва України з іншими державами. Сучасна українська культура.

Література [83; 90; 101; 102; 106; 117; 124; 134]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища:

А – 1, Б – 2, В – 3, Г – 4, Д – 5, Є(Е) – 6, Ж – 7, З – 8, І(Ї) – 9, Й – 10, К – 11, Л – 12, М – 13, Н – 14, О – 15, П – 16, Р – 17, С – 18, Т – 19, У – 20, Ф – 21, Х – 22, Ц – 23, Ч – 24, Ш – 25, Щ – 26, Ю – 27, Я – 28.

Контрольні роботи виконуються у формі реферату з обраної теми за кожним розділом. Студент повинен скласти план реферативної роботи і розкрити зміст теми. Контрольну роботу оформлюють згідно з вимогами, розробленими в МАУП. До роботи обов'язково додається список використаної літератури.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

До змістового модуля II. Зарубіжна культура

1. Культура Стародавнього Єгипту.
2. Культура Месопотамії.
3. Культура Стародавнього Ірану.
4. Культура Стародавньої Індії.
5. Культура Стародавнього Китаю.
6. Культура Японії.
7. Антична культура.
8. Крито-мікенська культура.
9. Культура Стародавньої Греції.
10. Античний театр.
11. Культура Давнього Риму.
12. Сім чудес світу.
13. Культура Візантії.
14. Середньовічна культура Західної Європи.
15. Культура Близького Сходу доби Середньовіччя.
16. Романський та готичний стилі в архітектурі Західної Європи.
17. Північне Відродження.
18. Італійська культура доби Відродження.
19. Титани Високого Відродження.
20. Європейське бароко.
21. Французький класицизм XVII ст.
22. Європейська культура доби Просвітництва.
23. Німецький романтизм.
24. Англійський романтизм.
25. Реалізм у мистецтві XIX ст.
26. Модерністські течії XX ст.
27. Основні тенденції розвитку культури XX ст.
28. Доба постмодернізму.

До змістового модуля III. Українська культура

1. Джерела української культури: передслов'янська доба.
2. Культура східних слов'ян дохристиянської доби.
3. Міфи та вірування давніх слов'ян.
4. Християнство і розвиток культури Київської Русі.

5. Писемність та освіта в Київській Русі.
6. Літературні пам'ятки Київської Русі.
7. Архітектурні пам'ятки Київської Русі.
8. Скульптура та малярство Київської Русі.
9. Історія оформлення книги в Україні.
10. Народні основи української музики.
11. Джерела українського національного театру та шкільна драма в українській культурі XVI–XVIII ст.
12. Братські школи та їх роль у розвитку української культури.
13. Українська барокова культура.
14. Архітектура українського бароко.
15. Українська культура доби Гетьманщини.
16. Козацькі літописи, українські народні думи та пісні про визвольну боротьбу.
17. Герби гетьманів України.
18. Літературна творчість Григорія Сковороди.
19. Пам'ятки архітектури класицизму в Україні.
20. Український живопис XIX — початку XX ст.
21. Українська професійна музика.
22. Формування українського національного театру XIX–XX ст.
23. Шляхи та тенденції розвитку української культури в XX ст.
24. Український Ренесанс та мистецькі об'єднання на зламі XIX–XX ст.
25. “Розстріляне” Відродження 30-х років XX ст.
26. Українська державна символіка.
27. Культура України на етапі становлення незалежності.
28. Товариство “Просвіта”: минуле і сучасність.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність культури, її типи та види.
2. Концепції походження культури.
3. Основні функції культури.
4. Духовна культура, напрями її розвитку.
5. Поняття мистецтва. Види мистецтва.
6. Образотворче мистецтво.
7. Музичне мистецтво.
8. Особливості архаїчної культури.

9. Міфологія і магія архаїчної культури.
10. Виникнення письма, його види.
11. Література як вид мистецтва.
12. Поняття “античність” та “антична культура”.
13. Живопис, його види.
14. Романський та готичний стилі.
15. Культурні споруди та основні типи храмів.
16. Гуманізм і Відродження.
17. Іконопис та іконостас.
18. Класицизм, його основні принципи.
19. Особливості стилю бароко.
20. Своєрідність стилю рококо.
21. Сутність поняття “романтизм”. Передумови виникнення романтизму.
22. Модернізм, його сутність.
23. Основні модерністські течії.
24. Поняття авангардизму, його напрями.
25. Постмодернізм у сучасній світовій культурі.
26. Особливості стилю “ампір”.
27. Архітектура як вид мистецтва.
28. Поняття про графіку як вид мистецтва.
29. Кіно- і театральне мистецтво.
30. Масова та елітарна культури.
31. Осередки найдавніших культур.
32. Культура первісного суспільства.
33. Культура Стародавнього Єгипту.
34. Міфологія, релігія, культури Стародавнього Єгипту.
35. Культура Месопотамії.
36. Літературний спадок найдавніших культур.
37. Культура Стародавньої Індії.
38. Культура Японії серед азіатських культур.
39. Культура Стародавнього Ірану.
40. Культура Стародавнього Китаю.
41. Культура Стародавньої Греції.
42. Культура Стародавнього Риму.
43. Вплив античності на розвиток культури Західної Європи.
44. Середньовічна культура Західної Європи.

45. Вплив християнства на розвиток культури Середньовіччя.
46. Культура Візантії.
47. Героїчні народні епоси доби Середньовіччя.
48. Найвизначніші здобутки західноєвропейського мистецтва доби Відродження.
49. Видатні діячі Відродження.
50. Мистецтво бароко.
51. Класицизм у європейському мистецтві XVII ст.
52. Французькі драматурги-класицисти.
53. Просвітницька ідеологія і культура Західної Європи XVIII ст.
54. Стиль рококо у європейському мистецтві.
55. Романтизм у світовій культурі.
56. Утвердження реалізму в літературі та мистецтві XIX ст.
57. Художні здобутки митців-реалістів.
58. Модерністські течії XX ст.
59. Драматургія XX ст.
60. Основні тенденції розвитку світової культури XX ст.
61. Самобутність культури східних слов'ян.
62. Міфологія і мистецтво східних слов'ян.
63. Співвідношення язичництва та християнства в культурі Київської Русі.
64. Бібліотеки і школи Київської Русі.
65. Давньоруські літописи.
66. Визначні архітектурні пам'ятки Київської Русі.
67. Пам'ятки культури Київської Русі.
68. Мозаїка як вид монументального мистецтва.
69. Загальні тенденції розвитку української культури XIV–XVI ст.
70. Формування української духовної книги (XV–XVI ст.).
71. Роль козацтва в розвитку української культури.
72. Козацькі літописи.
73. Культурна місія братств і братських шкіл.
74. Внесок Києво-Могилянської академії в розвиток української культури.
75. Історія українського друкарства.
76. Українська барокова культура.
77. Дерев'яна архітектура в Україні.
78. Просвітницькі ідеї та діяльність Григорія Сковороди.

79. Українська культура доби Гетьманщини.
80. Культурологічна та просвітницька діяльність Івана Мазепи.
81. Національно-культурне відродження в Україні на межі XIX–XX ст.
82. Драматургія Лесі Українки.
83. Мистецькі об'єднання в Україні 20–30-х років XX ст.
84. Українське образотворче мистецтво XIX–XX ст.
85. Український модерн.
86. “Шістдесятники” та їх внесок у розвиток культури.
87. Формування українського національного театру.
88. Явище масової культури та його перспективи.
89. Українська державна символіка, її джерела.
90. Основні етапи розвитку освіти в Україні (братські школи, Острозька академія, Києво-Могилянська академія, університети, сучасні навчальні заклади).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Августин Аврелий*. Исповедь. — М., 1991.
2. *Антес Р.* Мифология в Древнем Египте. — М., 1974.
3. *Антонович В.* Раскопки в стране древлян. — М., 1983.
4. *Антонович Д.* Українська культура. — К., 1993.
5. *Ануфрієв О., Семашко О.* Західноєвропейська середньовічна художня культура. — К., 1995.
6. *Арутюнов С.* Народы и культура. — М., 1989.
7. *Асеев Ю.* Архітектура Київської Русі. — К., 1969.
8. *Асеев Ю.* Мистецтво стародавнього Києва. — К., 1969.
9. *Асеев Ю.* Шедеври світової архітектури. — К., 1982.
10. *Асеева Н. Ю.* Украинское искусство и европейские художественные центры конца XIX — начала XX века. — К., 1986.
11. *Ассман Я.* Египет. — М., 1999.
12. *Афанасьева В.* Гильгамеш и Энкиду. — М., 1979.
13. *Баран В.* Черняхівська культура. — К., 1981.
14. *Бахтин М.* Творчество Рабле и народная культура средних веков и Ренессанса. — М., 1985.
15. *Бенеш Р.* Искусство Северного Возрождения. — М., 1973.

16. *Бернсон В.* Живописцы итальянского Возрождения. — М., 1965.
17. *Бичко І.* Сучасна світова філософія. — К., 1994.
18. *Білецький П.* Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1981.
19. *Білецький П.* У контексті світового авангарду. — К., 1990.
20. *Білецький П.* Українське мистецтво II половини XVII–XVIII ст. — К., 1981.
21. *Білецький П.* Український портретний живопис XVII–XVIII ст. — К., 1969.
22. *Богословский М.* Парадоксы культуры XX столетия. — Харьков, 2000.
23. *Бокань В.* Історія культури України у запитаннях і відповідях. — К., 1993.
24. *Бокань В.* Культурологія. — К., 2000.
25. *Бокань В., Польовий Л.* Історія культури України. — К., 1998.
26. *Брайчевський М. Ю.* Утвердження християнства на Русі. — К., 1988.
27. *Бродский В.* Искусство Японии VI–XVI вв. — М., 1964.
28. *Булашов Г.* Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К., 1992.
29. *Вазари Д.* Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих. — М., 1971.
30. *Васильев Л.* Культы, религии, традиции в Китае. — М., 1970.
31. *Верстюк В.* Україна від найдавніших часів до сьогодення. — К., 1995.
32. *Винничук Л.* Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. — М., 1988.
33. *Висоцький С.* Київська писемна школа X–XII ст. — К., 1998.
34. *Говдя П.* Українське мистецтво II половини XIX — поч. XX ст. — К., 1964.
35. *Гончаренко М.* Духовна культура. — К., 1986.
36. *Гординський С.* Українські художники в Канаді. — К., 1991.
37. *Горський В.* Історія української філософії. — К., 1996.
38. *Григорович В.* Великие музыканты Западной Европы. — М., 1982.
39. *Грищенко В.* Культура епохи Просвітництва. — К., 1994.
40. *Грушевський М.* Духовна Україна. — К., 1994.
41. *Грюнебаум Г.* Классический ислам. — М., 1988.

42. *Грюнебаум Г.* Основные черты арабо-исламской культуры. — М., 1981.
43. *Гурбик А.* Еволюція соціально-територіальних спільнот в середньовічній Україні. — К., 1998.
44. *Гуревич А.* Категории средневековой культуры. — М., 1984.
45. *Єремєєв І.* Герби гетьманів України. — К., 1998.
46. *Єфименко В.* Культура середньовіччя. Культура Відродження. — К., 1994.
47. *Жолтовський П.* Монументальний живопис на Україні XVII–XVIII ст. — К., 1988.
48. *Жолтовський П.* Художнє життя в Україні XVI–XVII ст. — К., 1983.
49. *Жуковский Н. Л.* Судьба кочевой культуры. — М., 1990.
50. *Заморовський В.* Спочатку був Шумер. — К., 1983.
51. *Запаско Я.* Мистецтво книги на Україні в XVI–XVII ст. — Львів, 1971.
52. *Золотослов.* Поетичний космос Давньої Русі. — К., 1988.
53. *Зороастр, Будда, Конфуцій, Магомет.* — К., 1991.
54. *Зубов В.* Леонардо да Винчи. — М., 1982.
55. *Іванов К.* Многоликое средневековье. — М., 1996.
56. *Івбулис В.* Модернізм і постмодернізм. — М., 1988.
57. *Іванов К.* Трубадури, трувери і миннезингери. — М., 1997.
58. *Ільїна Т.* Западноевропейское искусство. — М., 1983.
59. *Іофан І.* Культура древней Японии. — М., 1974.
60. *Ісаєвич Л.* Братства та їх роль в розвитку української культури XIV–XVII ст. — К., 1966.
61. *Ісаєвич Л.* Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. — Львів, 1983.
62. *Історія світової культури.* — К., 1999.
63. *Історія та теорія світової та вітчизняної культури.* — К., 1993.
64. *Історія української та зарубіжної культури.* — К., 1999.
65. *Каждан А.* Византийская культура. — М., 1968.
66. *Кантор А.* Изобразительное искусство XX века. — М., 1973.
67. *Карпенко М.* Гетьман Іван Мазепа як будівничий української держави. — Суми, 1999.
68. *Карсавин Л.* Культура средних веков. — К., 1995.

69. *Кертман Л.* История культуры стран Европы и Америки. — М., 1987.
70. *Киттерева Т.* Искусство Испании. — М., 1989.
71. *Кирило-Методіївське* товариство. — К., 1990.
72. *Кононенко Б.* Культурологія в термінах, поняттях, именах. — М., 1999.
73. *Кононенко Б., Болдырева М.* Культурологія (альбом схем и таблиц). — М., 1999.
74. *Корінний М.* Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. — К., 2000.
75. *Красильников О.* Історія українського театру ХХ століття. — К., 1999.
76. *Краснодембський З.* На постмодерністських роздоріжжях культури. — К., 2000.
77. *Крип'якевич І.* Історія української культури. — К., 1999.
78. *Крисаченко В. С.* Екологічна культура. — К., 1996.
79. *Крисаченко В. С.* Людина і довкілля. — К., 1995.
80. *Куликова И.* У истоков модернизма. — М., 1980.
81. *Культура і побут населення України.* — К., 1991.
82. *Культура* народов Центральной и Юго-Восточной Европы XVIII–XIX вв. — М., 1990.
83. *Культурне Відродження в Україні.* — Л., 1993.
84. *Куманецкий К.* История культуры Древней Греции и Рима. — М., 1990.
85. *Кучменко Е.* Людина і природа в культурі Китаю. — К., 1999.
86. *Лацис И.* Культура Древнего Египта. — М., 1973.
87. *Ліндсей Д.* Коротка історія культури від доісторичних часів до доби Відродження. — К., 1995.
88. *Лінч Джозеф.* Середньовічна церква. — К., 1994.
89. *Лихачева В.* Искусство Византии. — М., 1988.
90. *Лобас В.* Українська і зарубіжна культура. — К., 2000.
91. *Лозко Т.* Українське народознавство. — К., 1995.
92. *Лозовий О.* Основи художньої культури. — Х., 1997.
93. *Лосев І.* Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. — К., 1995.
94. *Лотман Ю.* Беседы о культуре. — М., 1994.
95. *Лотман Ю.* Феномен культуры. — М., 1978.
96. *Лях В. В., Лазенюк В. С.* Сучасна зарубіжна філософія. — К., 1996.

97. *Макаров А.* Світло українського бароко. — К., 1994.
98. *Меє А.* Мусульманський Ренесанс. — М., 1973.
99. *Мистецтво* і етнос. Культурологічний аспект. — К., 1991.
100. *Мистецтво*, фольклор та етнографія слов'янського народу. — К., 1993.
101. *Митці* в українській діаспорі. — К., 1997.
102. *Митці* України: Енцикл. довідник. — К., 1992.
103. *Мойсеїв І.* Храм української культури. — К., 1998.
104. *Моця О., Ричка Г.* Київська Русь: від язичництва до християнства. — К., 1996.
105. *Муратова К.* Мастера французской готики. — М., 1988.
106. *Нагаєвський І.* Історія української держави двадцятого століття. — К., 1994.
107. *Наулко В.* Культура і побут населення України. — К., 1993.
108. *Нейхардт О., Шишова І.* Сім чудес світу. — Одеса, 1996.
109. *Ничкало С.* Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник. — К., 1999.
110. *Обломєвський Д.* Французський класицизм. — М., 1988.
111. *Овсійчук В.* Українське мистецтво XVI — I половини XVIII ст. — К., 1985.
112. *Опенгейм Л.* Древняя Месопотамия. — М., 1980.
113. *Орлова Т.* Культура повсякденності населення Європи XVIII століття. — К., 2000.
114. *Павленко Ю.* Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. — К., 1996.
115. *Підлісна Г.* Світ античної культури. — К., 1889.
116. *Плачинда С.* Міфи і легенди Давньої України. — К., 1997.
117. *Позінкевич Р.* Освіта в системі культури. — Луцьк, 2000.
118. *Полікарпов В.* Лекції з історії світової культури. — К., 2000.
119. *Поліщук Є.* Історія культури. Короткий довідник. — К., 2000.
120. *Попович М.* Нариси історії культури України. — К., 1998.
121. *Постмодерн* в філософії, науке, культурі. — Харків, 2000.
122. *Розин В.* Введение в культурологию. — М., 2000.
123. *Рубан В.* Український портретний живопис другої половини XIX — початку XX ст. — К., 1986.
124. *Семчишин Я.* Тисяча років української культури. — Л., 1993.
125. *Січинський В.* Чужинці про Україну. — К., 1992.

126. *Славяне юго-восточной Европы в предгосударственный период.* — К., 1999.
127. *Соколов М. Вечный Ренессанс.* — М., 1999.
128. *Станко В. Історія первісного суспільства.* — К., 1999.
129. *Степовик Д. Українська графіка XVI–XVIII ст.* — К., 1982.
130. *Тайлор Э. Первобытная культура.* — М., 1989.
131. *Тарасенко Н. Природа, технология, культура.* — К., 1988.
132. *Теорія та історія світової та вітчизняної культури.* — К., 1993.
133. *Теорія та історія світової і вітчизняної культури.* — Л., 1992.
134. *Терещенко Ю. Україна і європейський світ.* — К., 1996.
135. *Токарев С. Ранние формы религии.* — М., 1990.
136. *Тюляев С. Искусство Индии.* — М., 1988.
137. *Удальцова З. Византийская культура.* — М., 1988.
138. *Україна крізь віки: У 15 т.* — К., 1996.
139. *Українська культура: історія і сучасність.* — Л., 1994.
140. *Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник.* — К., 1993.
141. *Українська та зарубіжна культура.* — К., 2000.
142. *Українське мистецтво та архітектура кінця XIX — початку XX ст.* — К., 2000.
143. *Ушкалов Л. Григорій Сковорода і антична культура.* — Х., 1993.
144. *Ушкалов Л. Світ українського бароко.* — Х., 1994.
145. *Фартушний А. Українська культура.* — Л., 2000.
146. *Федас Й. Український народний вертеп.* — К., 1987.
147. *Хижняк З. Києво-Могилянська академія.* — К., 1988.
148. *Цапенко М. П. З історії шукань національного стилю в архітектурі України.* — К., 1959.
149. *Целлар К. Архитектура страны фараонов.* — М., 1990.
150. *Шейко В. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ.* — Х., 1999.
151. *Шестаков В. Массовая культура.* — М., 1990.
152. *Шетер И. Романтизм: предистория и периодизация.* — М., 1973.
153. *Щербаківський В. Українське мистецтво.* — К., 1999.
154. *Юхвидин П. Мировая художественная культура.* — М., 1996.

Додаткова

1. *Актуальные* проблемы XX века: Учеб. пособие. — М., 1993.
2. *Белова Т. В.* Культура и власть. — М., 1991.
3. *Бердяев Н. А.* Смысл истории. — М., 1990.
4. *Быстрицкий Е. К.* Феномен личности: мировоззрение, культура, бытие. — К.: Наук. думка, 1991.
5. *Бытие* человека в культуре. — К.: Наук. думка, 1992.
6. *Взаимодействие* культур Востока и Запада / Отв. ред. Е. П. Челышев. — М., 1987.
7. *Всеобщая* история искусств. — М.: Искусство, 1958–1970.
8. *Вернан Т. П.* Происхождение древнегреческой мысли. — М., 1988.
9. *Вернадський В. І.* Українське питання і російська громадськість // Дружба народів. — 1990. — № 3.
10. *Гарэн Э.* Проблемы итальянского Возрождения. — М., 1986.
11. *Гаспаров М. Л.* Занимательная Греция. — М., 2000.
12. *Голубенко П.* Україна і Росія у світлі культурних взаємин. — К.: Дніпро, 1993.
13. *Гончаренко М.* Духовна культура. — К., 1986.
14. *Гончаренко Н. В.* Диалектика прогресса культуры. — К., 1987.
15. *Грушевський М. С.* Духовна Україна. — К.: Либідь, 1994.
16. *Гуревич А. Я.* Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. — М.: Искусство, 1998.
17. *Гуревич А. Я.* Категории средневековой культуры. — М., 1984.
18. *Давня історія* України. — К.: Либідь, 1994.
19. *Дзюба І.* “Бо то не просто мова, звуки...” — К., 1989.
20. *Дмитриева Н. А.* Краткая история искусств. — М., 1991.
21. *Замашев А. Ф., Зоц В. Л.* Мыслители Древней Руси. — К., 1987.
22. *Запад* и Восток: традиции и современность: Учеб. пособие. — М., 1993.
23. *Ильина Т. В.* История искусств. Западноевропейское искусство. — М., 1983.
24. *История* европейской культуры / Авт.-сост. А. В. Пустовит. — К.: МАУП, 2002.
25. *История* культуры России: Учеб. пособие. — М., 1993.
26. *История* мировой культуры. Наследие Запада. — М., 1998.
27. *Історія і теорія* світової і вітчизняної культури. — К.: Вища шк., 1993.

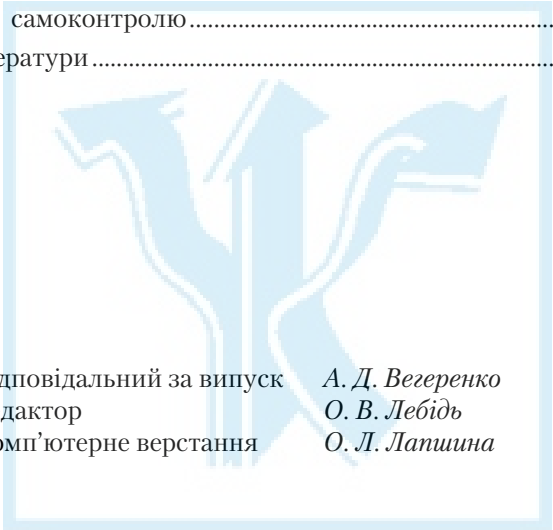
28. *Історія українського мистецтва*: В 6 т. — К., 1966–1970.
29. *Історія української культури* / За ред. І. Крип'якевича. — Львів, 1937, 1993.
30. *Культура* и развитие человека. — К.: Наук. думка, 1989.
31. *Культурология*: Учеб. пособие. — М., 1998.
32. *Культурология*: Навч. посіб. / За ред. проф. В. М. Пічі. — Л., 2003.
33. *Культура* Древнего Египта. — М., 1976.
34. *Культура* Древней Индии. — М., 1975.
35. *Культура* эпохи Возрождения. — Л., 1986.
36. *Культура* українського народу: Навч. посіб. — К.: Либідь, 1994.
37. *Культурне* відродження в Україні: історія і сучасність. — Тернопіль, 1993.
38. *Культура* і побут населення України. — К., 1991.
39. *Культура* Средних веков и Нового времени. — М., 1987.
40. *Левек П.* Эллинистический мир. — М., 1989.
41. *Лосев А. Ф.* Эстетика Возрождения. — М., 1983.
42. *Маланюк Є.* Нариси з історії нашої культури. — К.: Обереги, 1993.
43. *Мистецтво*, фольклор та етнографія слов'янського народу. — К.: Наук. думка, 1993.
44. *Моль А.* Социодинамика культуры. — М., 1973.
45. *Муравьев А. В., Сахаров А. М.* Очерки истории русской культуры XI–XVII вв. — М., 1984.
46. *Оссовская М.* Рыцарь и буржуа. — М., 1987.
47. *Огієнко І.* Українська культура. — К.: Абрис, 1993.
48. *Петров Т. К.* Язык, знак, культура. — М., 1992.
49. *Петрухинцев Н. Н.* XX лекций по истории мировой культуры. — М., 2001.
50. *Поликарпов В. С.* Лекції з історії світової культури: Посібник. — Х., 1990.
51. *Поликарпов В. С.* Лекции по культурологии. — М., 1997.
52. *Померанцев Н. А.* Эстетические основы искусства Древнего Египта. — М., 1985.
53. *Попович М. С.* Мировоззрение древних славян. — К., 1985.
54. *Розумович Н. Н.* Политическая и правовая культура. Идеи и институты Древней Греции. — М., 1989.
55. *Самосознание* европейской культуры XX века. — М., 1991.
56. *Семчишин Я.* Тисяча років української культури. — Л., 1993.

57. *Симонов П. В. и др.* Происхождение духовности. — М., 1989.
58. *Сорокин П.* Человек. Цивилизация. Общество. — М., 1992.
59. *Тайлор Э.* Первобытная культура. — М., 1989.
60. *Удальцова З. В.* Византийская культура. — М., 1988.
61. *Фромм Э.* Бегство от свободы. — Минск, 2003.
62. *Хейзинга Й.* Осень средневековья. — М., 1988.
63. *Хижняк Э. І.* Києво-Могилянська академія. — К., 1988.
64. *Художественная культура в докапиталистических формациях /* Ред. М. С. Кагана. — Л., 1984.
65. *Шпенглер О.* Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. — М., 1993. — Т. 1.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Українська та зарубіжна культура”	4
Зміст дисципліни “Українська та зарубіжна культура”	5
Вказівки до виконання контрольної роботи	16
Теми контрольних робіт	17
Питання для самоконтролю	18
Список літератури	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Лашина*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3245

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП